URZĄD STATYSTYCZNY W KATOWICACH

Informacje i opracowania statystyczne

AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności przeprowadzonego w IV kwartale 2009 r.

4
kwartalnik

Katowice, marzec 2010 r.

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH

Kreska (–)	–	zjawisko nie wystąpiło.
Zero (0)	–	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5;
(0,0)	–	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05.
„W tym”	–	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.
Znak x	–	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
Znak *	–	oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych.
Znak (.)	–	szacunek mniejszy od 5 tysięcy, konkretna wartość nie podana ze względu na wysoki losowy błąd próby.

SKRÓTY

mln	–	milion
tys.	–	tysiąc
cd.	–	ciąg dalszy
pkt proc.	–	punkt procentowy
dok.	–	dokończenie
tj.	–	to jest
tzn.	–	to znaczy
m.in.	–	między innymi
tabl.	–	tablica
Dz. U.	–	Dziennik Ustaw
Nr	–	numer
poz.	–	pozycja

Przy publikowaniu danych US prosimy o podanie źródła

PRZEDMOWA

Przekazuję Państwu kolejne wydanie publikacji pt. „Aktywność ekonomiczna ludności w województwie śląskim", opracowywanej przez Urząd Statystyczny w Katowicach w cyklach kwartalnych.

Publikacja opracowana została na podstawie uogólnionych wyników reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) przeprowadzonego w IV kwartale 2009 r.

Opracowanie składa się z uwag metodycznych, wyników badań – syntezy, tablic statystycznych oraz aneksu tabelarycznego.

Uwagi metodyczne zawierają podstawowe pojęcia stosowane w publikacji. Część analityczna wzbogacona została wykresami.

Wyrażam nadzieję, że opracowanie stanowić będzie bogate i niezwykle interesujące źródło informacji dla wszystkich zainteresowanych problematyką aktywności ekonomicznej ludności w województwie śląskim.

D y r e k t o r
Urzędu Statystycznego w Katowicach

dr EDMUND CZARSKI

Katowice, marzec 2010 r.

PREFACE

I am pleased to present a successive edition of the publication entitled "Labour Force Survey in the Śląskie Voivodship", which is elaborated by the Statistical Office in Katowice in a quarterly cycle.

The publication is worked out on the basis of generalized results of the sample Labour Force Survey (LFS) conducted in the IV quarter 2009.

The elaboration consists of methodological notes, results of surveys – synthesis as well as statistical tables and a tabular annex.

Methodological notes present basic definitions applied in the publication. The analytic part is supplied with graphs.

I hope the publication will constitute a valuable and extremely interesting source of information for all interested in the issues connected with economic activity of the population in the Śląskie Voivodship.

D i r e c t o r
of the Statistical Office in Katowice

EDMUND CZARSKI, Ph.D.

Katowice, March 2010

SPIS TREŚCI / *CONTENTS*

		Strona *Page*
PRZEDMOWA	*PREFACE*	3
WYJAŚNIENIA METODYCZNE	*METHODOLOGICAL NOTES*	7
WYNIKI BADAŃ – SYNTEZA	*RESULTS OF SURVEYS – SYNTHESIS*	11
Aktywność ekonomiczna ludności na tle kraju i innych województw	*Economic activity of the population on the background of the country and other voivodships*	11
Ludność aktywna i bierna zawodowo	*Economically active and inactive population*	12
Pracujący	*Employed persons*	13
Bezrobotni	*Unemployed persons*	16
Bierni zawodowo	*Economically inactive persons*	19
Podsumowanie	*Summary*	21

TABLICE / *TABLES*

		Tablica *Table*	Strona *Page*
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w województwie na tle kraju w IV kwartale 2009 r.	*Economic activity of the population aged 15 and more in the Śląskie Voivodship on the background of the country in IV quarter 2009*	1	11
Ludność aktywna i bierna zawodowo w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale 2009 r.	*Economically active and inactive population aged 15 and more in IV quarter 2009*	2	12
Pracujący według płci i miejsca zamieszkania (IV kwartał 2008 r., III, IV kwartał 2009 r.)	*Employed persons by sex and place of residence (IV quarter 2008, III, IV quarter 2009)*	3	13
Pracujący według sektorów własności i statusu zatrudnienia (IV kwartał 2008 r., III, IV kwartał 2009 r.)	*Employed persons by ownership sectors and status of employment (IV quarter 2008, III, IV quarter 2009)*	4	15
Pracujący według grup zawodów (IV kwartał 2008 r., III, IV kwartał 2009 r.)	*Employed persons by groups of professions (IV quarter 2008, III, IV quarter 2009)*	5	16
Bezrobotni według płci i miejsca zamieszkania (IV kwartał 2008 r., III, IV kwartał 2009 r.)	*Unemployed persons by sex and place of residence (IV quarter 2008, III, IV quarter 2009)*	6	16
Stopa bezrobocia (IV kwartał 2008 r., III, IV kwartał 2009 r.)	*Unemployment rate (IV quarter 2008, III, IV, quarter 2009)*	7	17
Stopa bezrobocia według poziomu wykształcenia (IV kwartał 2008 r., III, IV kwartał 2009 r.)	*Unemployment rate by level of education (IV quarter 2008, III, IV quarter 2009)*	8	17
Bierni zawodowo według płci i miejsca zamieszkania (IV kwartał 2008 r., III, IV kwartał 2009 r.)	*Economically inactive persons by sex and place of residence (IV quarter 2008, III, IV quarter 2009)*	9	19
Bierni zawodowo według poziomu wykształcenia (IV kwartał 2008 r., III, IV kwartał 2009 r.)	*Economically inactive persons by level of education (IV quarter 2008, III, IV quarter 2009)*	10	20
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej (I, II, III, IV kwartał 2006 r., I, II, III, IV kwartał 2007 r., I, II, III, IV kwartał 2008 r., I, II, III, IV kwartał 2009 r.)	*Economic activity of the population aged 15 and more (I, II, III, IV quarter 2006, I, II, III, IV quarter 2007, I, II, III, IV quarter 2008, I, II, III, IV quarter 2009)*	1 (11)	22
Wskaźniki aktywności zawodowej ludności (I, II, III, IV kwartał 2006 r., I, II, III, IV kwartał 2007 r., I, II, III, IV kwartał 2008 r., I, II, III, IV kwartał 2009 r.)	*Rates of economic activity of the population (I, II, III, IV quarter 2006, I, II, III, IV quarter 2007, I, II, III, IV quarter 2008, I, II, III, IV quarter 2009)*	2 (12)	23
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według miejsca zamieszkania w IV kwartale 2009 r.	*Economic activity of the population aged 15 and more by place of residence in IV quarter 2009*	3 (13)	24
Aktywność ekonomiczna ludności według wieku w IV kwartale 2009 r.	*Economic activity of the population by age in IV quarter 2009*	4 (14)	25
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według poziomu wykształcenia w IV kwartale 2009 r.	*Economic activity of the population aged 15 and more by level of education in IV quarter 2009*	5 (15)	27
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według stanu cywilnego w IV kwartale 2009 r.	*Economic activity of the population aged 15 and more by marital status in IV quarter 2009*	6 (16)	29

TABLICE (dok.) ***TABLES*** *(cont.)*

		Tablica *Table*	Strona *Page*
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według stopnia pokrewieństwa z głową gospodarstwa domowego w IV kwartale 2009 r. ...	*Economic activity of the population aged 15 and more by relationship to the head of household in IV quarter 2009*	7 (17)	30
Pracujący według statusu zatrudnienia i wieku w IV kwartale 2009 r.	*Employed persons by employment status and age in IV quarter 2009*	8 (18)	31
Pracujący według statusu zatrudnienia i poziomu wykształcenia w IV kwartale 2009 r.	*Employed persons by employment status and level of education in IV quarter 2009*	9 (19)	33
Pracujący według statusu zatrudnienia i wybranych sekcji PKD w IV kwartale 2009 r.	*Employed persons by employment status and selected PKD sections in IV quarter 2009* ..	10 (20)	35
Pracujący według płci i wybranych sekcji PKD w IV kwartale 2009 r.	*Employed persons by sex and selected PKD sections in IV quarter 2009*	11 (21)	37
Pracujący według poziomu wykształcenia i wybranych sekcji PKD w IV kwartale 2009 r.	*Employed persons by level of education and selected PKD sections in IV quarter 2009* ..	12 (22)	39
Pracujący według płci i grup zawodów w IV kwartale 2009 r.	*Employed persons by sex and occupational groups in IV quarter 2009*	13 (23)	39
Pracujący w więcej niż jednym miejscu pracy według wieku i poziomu wykształcenia w IV kwartale 2009 r.	*Employed persons having more than one job by age and level of education in IV quarter 2009* ...	14 (24)	40
Pracujący poszukujący innej pracy według przyczyn poszukiwania pracy, wieku, poziomu wykształcenia i wybranych sekcji PKD w IV kwartale 2009 r.	*Employed persons seeking another job by reasons, age, level of education and selected PKD sections in IV quarter 2009*	15 (25)	41
Bezrobotni według przyczyn zaprzestania pracy, płci i miejsca zamieszkania w IV kwartale 2009 r.	*Unemployed persons by reasons for leaving last job or business, sex and place of residence in IV quarter 2009*	16 (26)	41
Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci i kategorii bezrobotnych w IV kwartale 2009 r.	*Unemployed persons by place of residence, sex and categories in IV quarter 2009*	17 (27)	42
Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci i okresu poszukiwania pracy w IV kwartale 2009 r. ...	*Unemployed persons by place of residence, sex and duration of unemployment in IV quarter 2009*	18 (28)	42
Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci i rodzaju poszukiwanej pracy w IV kwartale 2009 r. ..	*Unemployed persons by place of residence, sex and type of employment sought in IV quarter 2009*	19 (29)	43
Bezrobotni według metod poszukiwania pracy i kategorii bezrobotnych w IV kwartale 2009 r.	*Unemployed persons by methods of job seeking and categories in IV quarter 2009*	20 (30)	43
Bezrobotni według kategorii, wieku i miejsca zamieszkania w IV kwartale 2009 r.	*Unemployed persons by categories, age and place of residence in IV quarter 2009*	21 (31)	45
Bezrobotni według kategorii i poziomu wykształcenia w IV kwartale 2009 r.	*Unemployed persons by categories and level of education in IV quarter 2009*	22 (32)	46
Bezrobotni uprzednio pracujący według kategorii i wybranych sekcji PKD ostatniego miejsca pracy w IV kwartale 2009 r.	*Unemployed persons previously in employment by categories and selected PKD sections of last job in IV quarter 2009*	23 (33)	46
Bezrobotni uprzednio pracujący według płci, miejsca zamieszkania i wybranych sekcji PKD ostatniego miejsca pracy w IV kwartale 2009 r. ..	*Unemployed persons previously in employment by sex, place of residence and selected PKD sections of the last job in IV quarter 2009*	24 (34)	47
Bezrobotni uprzednio pracujący według okresu poszukiwania pracy i stażu w ostatnim miejscu pracy w IV kwartale 2009 r.	*Unemployed persons previously in employment by duration of unemployment and length of the last job in IV quarter 2009*	25 (35)	48
Bezrobotni uprzednio pracujący według statusu zatrudnienia i wybranych sekcji PKD ostatniego miejsca pracy w IV kwartale 2009 r.	*Unemployed persons previously in employment by employment status and selected PKD sections of the last job in IV quarter 2009*	26 (36)	48
Bezrobotni według poziomu wykształcenia i wieku w IV kwartale 2009 r.	*Unemployed persons by level of education and age in IV quarter 2009*	27 (37)	49
Bierni zawodowo według przyczyn bierności i wieku w IV kwartale 2009 r.	*Economically inactive persons by reasons for inactivity and age in IV quarter 2009*	28 (38)	50
Bierni zawodowo według przyczyn bierności i poziomu wykształcenia w IV kwartale 2009 r. ...	*Economically inactive persons by reasons for inactivity and level of education in IV quarter 2009*	29 (39)	52
Bierni zawodowo uprzednio pracujący według przyczyn bierności i przyczyn zaprzestania pracy w IV kwartale 2009 r.	*Economically inactive persons by reasons for inactivity and reasons for leaving last job or business in IV quarter 2009*	30 (40)	54
Struktura gospodarstw domowych według aktywności zawodowej członków gospodarstw w IV kwartale 2009 r.	*Structure of households by economic activity of members of households in IV quarter 2009* ..	31 (41)	55
Struktura gospodarstw domowych według liczby osób pracujących i bezrobotnych w IV kwartale 2009 r.	*Structure of households by number of employed and unemployed persons in IV quarter 2009*	32 (42)	56

Strona
Page

WYKRESY

Wskaźniki aktywności zawodowej ludności w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale 2009 r. .....

Wskaźniki aktywności zawodowej ludności (IV kwartał 2006 r., I, II, III, IV kwartał 2007 r., I, II, III, IV kwartał 2008 r., I, II, III, IV 2009 r.) .....

Współczynnik aktywności zawodowej według poziomu wykształcenia i płci w IV kwartale 2009 r. ....

Struktura gospodarstw domowych według aktywności zawodowej członków gospodarstw domowych w IV kwartale 2009 r. .....

Wskaźnik zatrudnienia (IV kwartał 2008 r., IV kwartał 2009 r.) .....

Pracujący według wybranych sekcji PKD w IV kwartale 2009 r. .....

Struktura bezrobotnych według wieku (IV kwartał 2008 r., IV kwartał 2009 r.) .....

Bezrobotni według poziomu wykształcenia w IV kwartale 2009 r. .....

Bezrobotni uprzednio pracujący według kategorii bezrobotnych (IV kwartał 2008 r., IV kwartał 2009 r.) .

Bierni zawodowo na 1000 pracujących (IV kwartał 2008 r., IV kwartał 2009 r.) .....

Bierni zawodowo nieposzukujący pracy według wybranych przyczyn bierności oraz płci w IV kwartale 2009 r. .....

GRAPHS

Rates of economic activity of the population aged 15 and more in IV quarter 2009 11

Rates of economic activity of the population (IV quarter 2006, I, II, III, IV quarter 2007, I, II, III, IV quarter 2008, I, II, III, IV 2009) 12

Activity rate by level of education and sex in IV quarter 2009 13

Structure of households by economic activity of members of households in IV quarter 2009 13

Employment rate (IV quarter 2008, IV quarter 2009) 14

Employed persons by selected PKD sections in IV quarter 2009 15

Structure of unemployed persons by age (IV quarter 2008, IV quarter 2009) 17

Unemployed persons by level of education in IV quarter 2009 18

Unemployed persons previously in employment by categories (IV quarter 2008, IV quarter 2009) 18

Economically inactive persons per 1000 employed persons (IV quarter 2008, IV quarter 2009) 19

Economically inactive persons by chosen reasons of inactivity and sex in IV quarter 2009 20

W wersji angielskiej: przedmowa, spis treści, część tabelaryczna.
In English version: preface, contents, tables.

Opracowanie

Małgorzata GROTKOWSKA , Helena ZATOŃSKA

Skład komputerowy, wykresy, wersja elektroniczna
Monika LICHOTA

Tłumaczenie na język angielski
Alicja PAWŁOWSKA-PAL

WYJAŚNIENIA METODYCZNE

Publikacja przedstawia wyniki reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) i przygotowana została na podstawie uogólnionych wyników badania przeprowadzonego w IV kwartale 2009 r.

●

Od II kwartału 2006 r. dane BAEL liczone są w oparciu o dokładną datę urodzenia. W celach porównawczych wyniki za I kwartał 2006 r. zaprezentowano również z uwzględnieniem powyższych zmian i różnią się od wcześniej opublikowanych w „Aktywności Ekonomicznej Ludności w województwie śląskim" za I kwartał 2006 r.

●

Od IV kwartału 1999 r. Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności jest prowadzone **metodą obserwacji ciągłej,** co oznacza, że w każdym z 13 tygodni kwartału badana jest jedna trzynasta część kwartalnej próby mieszkań. Nowa metoda pozwala na zilustrowanie sytuacji na rynku pracy w okresie całego kwartału, a wprowadzona została w związku z koniecznością dostosowania metod obserwacji do zaleceń Unii Europejskiej.

Badanie to stanowi podstawowe źródło informacji o sytuacji na rynku pracy. Przedmiotem badania jest ocena sytuacji w zakresie aktywności ekonomicznej ludności, tzn. fakt wykonywania pracy, pozostawania bezrobotnym lub biernym zawodowo w badanym tygodniu. Badaniem objęte są wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, będące członkami wylosowanych gospodarstw domowych (z zakresu badania wyłączone są osoby przebywające w gospodarstwach zbiorowych, tzn. w hotelach pracowniczych, domach opieki, koszarach wojskowych, domach studenckich itp.).

Podstawowym kryterium podziału ludności z punktu widzenia aktywności ekonomicznej na pracujących, bezrobotnych i biernych zawodowo jest praca, tzn. fakt wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy. Przyjęta kolejność wyodrębniania poszczególnych kategorii ludności gwarantuje zaklasyfikowanie każdej osoby tylko do jednej kategorii.

Gospodarstwo domowe oznacza zespół osób spokrewnionych lub spowinowaconych, a także niespokrewnionych mieszkających razem i wspólnie utrzymujących się. Jeżeli któraś z osób mieszkających razem utrzymuje się oddzielnie, to tworzy odrębne, jednoosobowe gospodarstwo domowe. Do członków gospodarstwa domowego zaliczono osoby:

- obecne w gospodarstwie domowym (zameldowane na pobyt stały lub czasowy, przebywające bez zameldowania przez okres powyżej 3 miesięcy),
- nieobecne przez okres do 3 miesięcy włącznie (np. przebywające w sanatoriach, szpitalach, na urlopach, w delegacji służbowej),
- nieobecne przez okres dłuższy niż 3 miesiące, jeżeli nieobecność wynikała z charakteru wykonywanej przez nich pracy (marynarze, rybacy, geodeci itp.).

Od I kwartału 2007 r. nastąpiła zmiana długości pobytu czasowego z 2 na 3 miesiące, co wynika z nowelizacji Ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych (tekst jednolity Dz. U. 2006 Nr 139, poz. 993, z późniejszymi zmianami).

Od I kwartału 2004 r. badaniem objęci są również cudzoziemcy będący członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach, jeżeli spełniają powyższe kryteria.

Ludność aktywna zawodowo obejmuje wszystkie osoby uznane za pracujące lub bezrobotne zgodnie z definicjami podanymi poniżej.

Do **pracujących** zaliczono wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które w okresie badanego tygodnia:

- wykonywały przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą zarobek lub dochód tzn. były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem, pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem,
- miały pracę, ale jej nie wykonywały:
  - z powodu choroby, urlopu macierzyńskiego lub wypoczynkowego,
  - z innych powodów, przy czym długość przerwy w pracy wynosiła:
    - do 3 miesięcy,
    - powyżej 3 miesięcy, ale osoby te były pracownikami najemnymi i w tym czasie otrzymywały co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia **(od I kwartału 2006 r.**).

Do pracujących – zgodnie z międzynarodowymi standardami – zaliczani byli również uczniowie, z którymi zakłady pracy lub osoby fizyczne zawarły umowę o naukę zawodu lub przyuczenie do określonej pracy, jeżeli otrzymywali wynagrodzenie.

Ze względu na przyjęte założenia metodologiczne badania, **liczba pracujących uzyskana w wyniku BAEL nie obejmuje niektórych kategorii osób, które są wliczane do pracujących w sprawozdawczości z zakresu zatrudnienia**, m. in.:

- pracujących mieszkających w hotelach pracowniczych,
- pracujących za granicą na rzecz polskich pracodawców.

Klasyfikacja statusu zatrudnienia wyróżnia następujące kategorie pracujących:

- **pracodawca** – osoba, która prowadzi własną działalność gospodarczą i zatrudnia co najmniej jednego pracownika najemnego,
- **pracujący na własny rachunek** – osoba, która prowadzi własną działalność gospodarczą i nie zatrudnia pracowników, od 2004 r. również są to agenci we wszystkich rodzajach agencji,
- **pracownik najemny** – osoba zatrudniona na podstawie stosunku pracy w przedsiębiorstwie publicznym lub u pracodawcy prywatnego, również w indywidualnym gospodarstwie rolnym, a także osoby wykonujące pracę nakładczą oraz uczniowie, z którymi zakłady pracy lub osoby fizyczne zawarły umowę o naukę zawodu lub przyuczenia do określonej pracy (jeżeli otrzymują wynagrodzenie),
- **pomagający bezpłatnie członek rodziny** – osoba, która bez umownego wynagrodzenia pomaga w prowadzeniu rodzinnej działalności gospodarczej, w tym w prowadzeniu gospodarstwa rolnego, działki rolnej.

Informacje **o zawodach wykonywanych** przez pracujących w głównym miejscu pracy prezentowane są od I kwartału 2005 r. w układzie **Klasyfikacji Zawodów i Specjalności** wprowadzonej Rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 XII 2004 r. (Dz. U. Nr 265, poz. 2644, z późn. zmianami). Klasyfikacja ta oparta jest na „Międzynarodowej Klasyfikacji Zawodów ISCO – 1988", zalecanej do stosowania przez Międzynarodową Organizację Pracy.

Dane o **miejscu pracy** osób pracujących oraz o ostatnim miejscu pracy osób bezrobotnych prezentowane są w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007)**. Na tej podstawie wyróżniono następujące **sektory ekonomiczne**:

- **rolniczy** – sekcja „Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo",
- **przemysłowy** – sekcje: „Górnictwo i wydobywanie", „Przetwórstwo przemysłowe", „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę", „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja", „Budownictwo",
- **usługowy** – pozostałe sekcje.

Dane nie obejmują nieustalonego rodzaju działalności.

Informacje o rodzaju działalności miejsca pracy prezentowane są od I kwartału 2008 r. w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 wprowadzonej rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885) w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności.

Główne miejsce pracy ustalane jest na podstawie subiektywnej oceny respondenta. W przypadku wątpliwości za pracę główną uznaje się tę, która zajmuje więcej czasu. Jeżeli prace respondenta zajmują taką samą ilość czasu, pracą główną jest ta, która przynosi wyższy dochód.

W kategorii pracujących wyróżniono osoby **pracujące w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy**. Zgodnie z zaleceniami EUROSTAT-u od I kwartału 2001 r. zmianie uległa definicja powyższych kategorii pracujących. Obecnie populacja osób pracujących w pełnym lub niepełnym wymiarze czasu pracy wyznaczana jest na podstawie deklaracji respondenta w odniesieniu do głównego miejsca pracy.

Do kategorii **bezrobotnych** zgodnie z zaleceniami EUROSTAT-u od I kwartału 2001 r. zostały zaliczone osoby w wieku 15 – 74 lata, które spełniły jednocześnie trzy warunki:

- w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi (według powyższych kryteriów),
- aktywnie poszukiwały pracy tzn. podjęły konkretne działania w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni – tydzień badany), aby znaleźć pracę,
- były gotowe (zdolne) podjąć pracę w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zostały zaliczone także osoby, które nie poszukiwały pracy, ponieważ miały pracę załatwioną i oczekiwały na jej rozpoczęcie przez okres nie dłuższy niż 3 miesiące oraz były gotowe tę pracę podjąć (do 2003 r. włącznie, definicja nie uwzględniała ich gotowości do podjęcia pracy).

Od I kwartału 2008 r. czas poszukiwania pracy liczony jest od momentu zakończenia przerwy w poszukiwaniu pracy, o ile wystąpiła i trwała co najmniej 4 tygodnie. W związku z tym, dane te, nie są w pełni porównywalne z wynikami z lat poprzednich.

Osoby bezrobotne zostały zaklasyfikowane do jednej z czterech kategorii:

- bezrobotni, którzy stracili pracę, tzn. osoby, które odeszły z ostatniego miejsca pracy nie z własnej inicjatywy i natychmiast (tzn. w ciągu trzech miesięcy) rozpoczęły poszukiwanie pracy,
- bezrobotni, którzy zrezygnowali z pracy, tzn. osoby, które odeszły z pracy z własnej inicjatywy i natychmiast rozpoczęły poszukiwanie pracy,
- bezrobotni, którzy powracają do pracy po przerwie, w czasie której nie poszukiwali pracy przez minimum 3 miesiące,
- bezrobotni, którzy nigdy nie pracowali i poszukują pierwszej w życiu pracy.

Od I kwartału 2004 r. dane dotyczące liczby bezrobotnych według metod poszukiwania pracy są nieporównywalne z wcześniejszymi okresami, ponieważ do końca 2003 r. jedna osoba mogła wymienić maksymalnie trzy metody poszukiwania pracy, a od I kwartału 2004 r. rejestrowane są wszystkie metody, niezależnie od ich liczby.

Ludność bierna zawodowo to osoby w wieku 15 lat i więcej, które nie zostały zaklasyfikowane jako pracujące lub bezrobotne, tzn. osoby, które w badanym tygodniu:

- nie pracowały, nie miały pracy i jej nie poszukiwały,
- nie pracowały, poszukiwały pracy, ale nie były zdolne (gotowe) do jej podjęcia w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym,
- nie pracowały i nie poszukiwały pracy, ponieważ miały pracę załatwioną i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie:
  - dłuższym niż trzy miesiące,
  - do 3 miesięcy, ale nie były gotowe tej pracy podjąć (od 2004 r.).

Od I kwartału 2004 r. dane dotyczące biernych zawodowo uprzednio pracujących obejmują całą zbiorowość, tj. łącznie z osobami, których przerwa w pracy wynosiła 8 lat i dłużej.

Współczynnik aktywności zawodowej jest to procentowy udział aktywnych zawodowo w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

Wskaźnik zatrudnienia jest to procentowy udział pracujących w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

Stopa bezrobocia jest to procentowy udział bezrobotnych w liczbie aktywnych zawodowo danej kategorii.

Podział ludności na **ekonomiczne grupy wieku** obejmuje ludność w wieku:

- przedprodukcyjnym – mężczyźni i kobiety w wieku 15 – 17 lat,
- produkcyjnym – mężczyźni w wieku 18 – 64 lata i kobiety w wieku 18 – 59 lat; grupa ta została podzielona na wiek:
  – mobilny (18 – 44 lata mężczyźni i kobiety),
  – niemobilny (45 – 64 lata mężczyźni i 45 – 59 lat kobiety),
- poprodukcyjnym – mężczyźni w wieku 65 lat i więcej oraz kobiety w wieku 60 lat i więcej.

Informacje o wykształceniu ilustrują poziom wykształcenia ukończonego. Uczniowie szkół ponadpodstawowych podawali poziom szkoły ukończonej np. w przypadku studentów była to szkoła średnia ogólnokształcąca lub zawodowa.

Do **absolwentów** zaliczono osoby w wieku 15 – 30 lat, które ukończyły szkołę w okresie ostatnich 12 miesięcy i nie kontynuują nauki.

Pracownicy najemni w sektorze publicznym obejmują osoby zatrudnione w jednostkach stanowiących własność państwową i samorządu terytorialnego. Do **pracujących w sektorze prywatnym** zaliczono pracodawców i pracujących na własny rachunek, pomagających członków rodzin i pracowników najemnych zatrudnionych u osób fizycznych oraz w pozostałych jednostkach sektora prywatnego.

W niektórych tablicach sumy danych mogą być różne od wielkości podanych w pozycjach "OGÓŁEM". Wynika to z zaokrągleń dokonywanych przy uogólnianiu wyników badania.

W stosunku do obowiązującej Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w publikacji zastosowano skróty; skrócone nazwy zostały oznaczone znakiem ”Δ„. Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

skrót	**pełna nazwa**
sekcje PKD	
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
Zakwaterowanie i gastronomia	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

WYNIKI BADAŃ – SYNTEZA

AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI NA TLE KRAJU I INNYCH WOJEWÓDZTW

Według wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) w IV kwartale 2009 r. w województwie śląskim liczba ludności w wieku 15 lat i więcej stanowiła 11,4% omawianej zbiorowości w kraju. W województwie odnotowano niższy niż w kraju współczynnik aktywności zawodowej, wskaźnik zatrudnienia oraz niższą stopę bezrobocia.

Tabl. 1. **Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w województwie na tle kraju w IV kwartale 2009 r.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Pracujący	Bezrobotni	Bierni zawodowo	Niepracujący na 1000 pracujących
	w tysiącach				
WOJEWÓDZTWO	**3595**	**1752**	**135**	**1708**	**1052**
Kraj	31505	15885	1471	14149	983
Kraj = 100	11,4	11,0	9,2	12,1	x

Województwo śląskie w porównaniu z innymi województwami charakteryzowało się w IV kwartale 2009 r.:

- jednym z niższych współczynników aktywności zawodowej (po województwie zachodniopomorskim),
- jedną z niższych stóp bezrobocia (po województwie podlaskim i mazowieckim).

Wskaźniki aktywności zawodowej ludności w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale 2009 r.

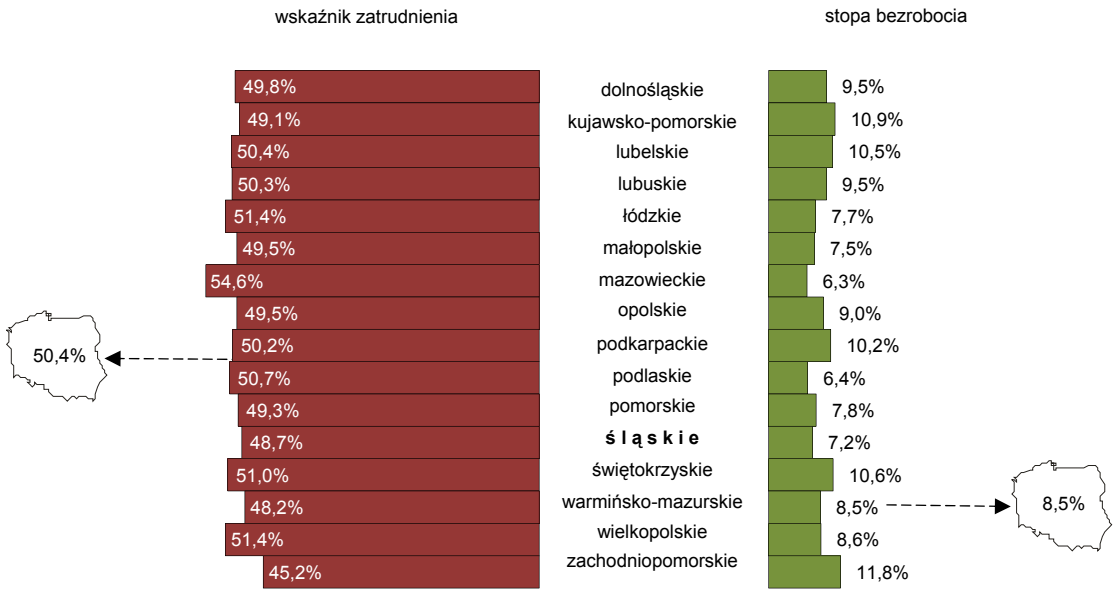

LUDNOŚĆ AKTYWNA I BIERNA ZAWODOWO

W IV kwartale 2009 r. liczba ludności w wieku 15 lat i więcej według BAEL wyniosła 3595 tys. osób i w stosunku do IV kwartału 2008 r. obniżyła się o 3,0%. Było to wynikiem spadku liczby biernych zawodowo o blisko 4% oraz liczby aktywnych zawodowo o ponad 2%. Wśród aktywnych zawodowo pracujący stanowili 92,8%, a bezrobotni – 7,2%. W skali roku wzrosła liczba bezrobotnych o 3,1% i obniżyła się liczba pracujących o 2,7%.

Tabl. 2. **Ludność aktywna i bierna zawodowo w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale 2009 r.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem		Aktywni zawodowo		Bierni zawodowo	
	w tysiącach	IV kwartał 2008 =100	w tysiącach	IV kwartał 2008 =100	w tysiącach	IV kwartał 2008 =100
O G Ó Ł E M	**3595**	**97,0**	**1887**	**97,7**	**1708**	**96,2**
mężczyźni	1700	96,9	1016	97,1	684	96,6
kobiety	1895	97,0	871	98,3	1024	95,9
Miasta	2875	100,3	1541	100,7	1334	99,9
Wieś	720	85,5	346	86,1	374	85,0

W porównaniu z III kwartałem 2009 r. odnotowano spadek liczby ludności w wieku 15 lat i więcej o 6,8%. Obniżeniu uległa liczba osób aktywnych zawodowo o 6,6% oraz zbiorowość biernych zawodowo o 7,0%. Liczba bezrobotnych obniżyła się o 5,6%.

W IV kwartale 2009 r. współczynnik aktywności zawodowej wyniósł 52,5%. Był wyższy dla mężczyzn niż dla kobiet (59,8% wobec 46,0%) oraz wyższy dla mieszkańców miast niż wsi (53,6% wobec 48,1%).

Wskaźniki aktywności zawodowej ludności

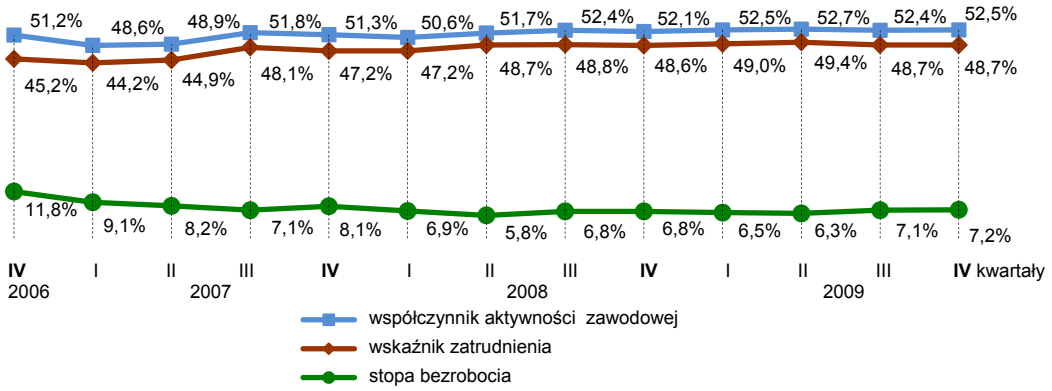

W skali roku współczynnik aktywności zawodowej ludności zwiększył się o 0,4% pkt proc., przy czym wśród kobiet o 0,7 pkt proc., a wśród mężczyzn o 0,2 pkt proc. Zwiększyła się aktywność zawodowa mieszkańców wsi i miast (odpowiednio o: 0,4 pkt i 0,2 pkt proc.). Na przestrzeni kwartału wystąpił wzrost współczynnika aktywności zawodowej dla kobiet (o 1,4 pkt proc.), natomiast spadek dla mężczyzn (o 1,3 pkt proc.). Dla ludności miast odnotowano wzrost tego współczynnika (o 1,0 pkt proc.), natomiast spadek dla ludności wsi (o 3,4 pkt proc.).

Biorąc pod uwagę grupy wieku ludności w IV kwartale 2009 r. najwyższym współczynnikiem aktywności zawodowej charakteryzowały się osoby w wieku 35-44 lata (88,1%) oraz w wieku 25-34 lata (86,4%).

Najwyższy poziom aktywności zawodowej odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym (78,7%), policealnym i średnim zawodowym (63,6%), natomiast najniższy z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym (11,7%).

Współczynnik aktywności zawodowej według poziomu wykształcenia i płci w IV kwartale 2009 r.

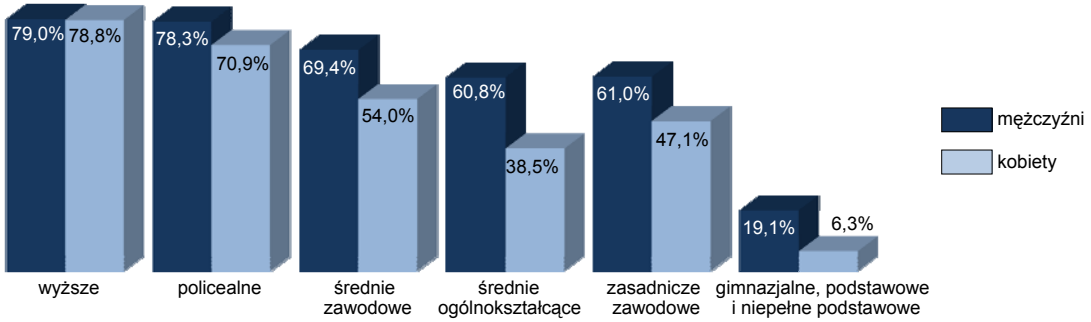

Aktywność zawodowa ludności w wieku 15 lat i więcej znalazła swoje odbicie w aktywności członków gospodarstw domowych. W IV kwartale 2009 r. gospodarstwa domowe, które posiadały w swoim składzie przynajmniej jedną osobę pracującą i nie były obciążone bezrobociem stanowiły 56,2% ogółu gospodarstw, natomiast gospodarstwa obciążone bezrobociem 6,8%, przy czym 2,3% ogółu to gospodarstwa obciążone bezrobociem bez pracujących. Pozostałe to gospodarstwa biernych zawodowo (37,0%).

Struktura gospodarstw domowych według aktywności zawodowej członków gospodarstw domowych w IV kwartale 2009 r.

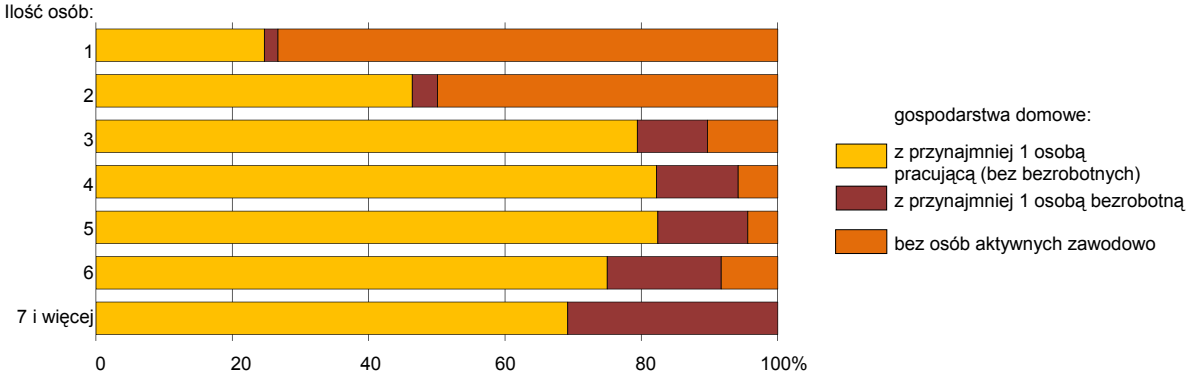

PRACUJĄCY

W IV kwartale 2009 r. zbiorowość pracujących liczyła 1752 tys., tj. o 2,7% mniej niż przed rokiem. Wzrosła liczba pracujących w miastach, a obniżyła się na wsi (odpowiednio o: 0,1% i 13,2%). W okresie tym obniżyła się populacja pracujących kobiet (o 1,2%) i mężczyzn (o 4,0%).

Tabl. 3. **Pracujący według płci i miejsca zamieszkania**

WYSZCZEGÓLNIENIE	IV kwartał 2008	2009			
		III kwartał	IV kwartał		
	w tysiącach			IV kwartał 2008 = 100	III kwartał 2009 = 100
O G Ó Ł E M	**1801**	**1878**	**1752**	**97,3**	**93,3**
mężczyźni	984	1042	945	96,0	90,7
kobiety	817	836	807	98,8	96,5
Miasta	1423	1508	1424	100,1	94,4
Wieś	378	370	328	86,8	88,6

W IV kwartale 2009 r. pracujący stanowili 48,7% ogółu ludności w wieku 15 lat i więcej. Ich udział zwiększył się w porównaniu z IV kwartałem 2008 r. (o 0,1 pkt proc.), ale pozostał na niezmienionym poziomie w relacji do III kwartału 2009 r. Wyższy wskaźnik zatrudnienia zanotowano dla mężczyzn niż dla kobiet (55,6% wobec 42,6%) oraz wyższy dla mieszkańców miast niż wsi (49,5% wobec 45,6%).

W ujęciu rocznym obniżył się poziom zaangażowania zawodowego mężczyzn (o 0,5 pkt proc.), natomiast zwiększył się kobiet (o 0,8 pkt proc.). Podobną relację odnotowano dla mieszkańców miast i wsi (odpowiednio: spadek o 0,2 pkt proc. i wzrost o 0,7 pkt proc.).

W porównaniu z III kwartałem 2009 r. zanotowano wzrost wskaźnika zatrudnienia dla populacji kobiet (o 1,7 pkt proc.), natomiast spadek dla mężczyzn (o 1,8 pkt proc.). Poziom zaangażowania zawodowego mieszkańców miast zwiększył się (o 0,8 pkt proc.), natomiast poziom zaangażowania mieszkańców wsi obniżył się (o 2,9 pkt proc.).

Wskaźnik zatrudnienia

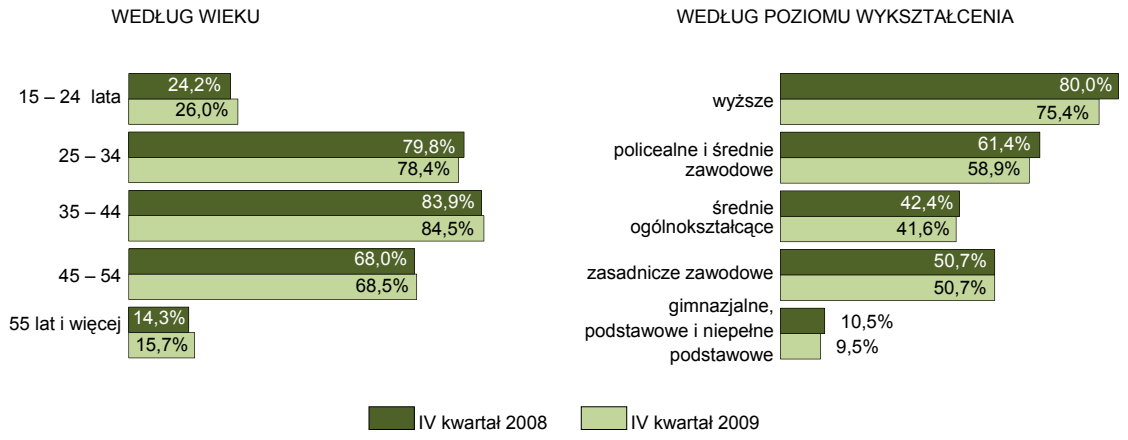

Wśród pracujących największą grupę tworzyły osoby w wieku 25-34 lata (28,5%), których liczba obniżyła się stosunku do IV kwartału 2008 r. (o 0,4%). Osoby w wieku 35-44 lata stanowiły 26,7% ogółu pracujących. Najmniej liczną grupę tworzyły osoby w wieku 15-24 lata (7,6%), a ich liczba obniżyła się w porównaniu z danymi sprzed roku (o 5,0%). W porównaniu z III kwartałem 2009 r. zwiększyła się liczba osób w wieku w wieku 55 lat i więcej (o 17,1%). Zmniejszyła się natomiast liczba osób w pozostałych grupach wieku – w największym stopniu w grupie wieku 15-24 lata (o 19,4%).

W IV kwartale 2009 r. w strukturze pracujących według poziomu wykształcenia dominowały osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (30,6%) oraz policealnym i średnim zawodowym (30,0%). Najmniej pracujących legitymowało się wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym (3,5%). W skali roku odnotowano wzrost liczby pracujących z wykształceniem wyższym (o 9,0%). Spadek liczby pracujących odnotowano wśród osób legitymujących się innym wykształceniem niż wyższe, i tak z: wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym o 23,8%, policealnym i średnim zawodowym o 10,1%, średnim ogólnokształcącym o 2,5% i zasadniczym zawodowym o 1,3%.

Pracujące kobiety były lepiej wykształcone niż mężczyźni. W IV kwartale 2009 r. ponad 74% pracujących kobiet legitymowało się co najmniej średnim poziomem wykształcenia wobec blisko 60% pracujących mężczyzn o takim poziomie wykształcenia. Liczba pracujących mężczyzn z wykształceniem zasadniczym zawodowym była prawie 2-krotnie wyższa niż liczba kobiet o tym wykształceniu. Na każdym poziomie edukacji wskaźnik zatrudnienia dla mężczyzn był wyższy niż dla kobiet.

W niepełnym wymiarze czasu pracy pracowało 137 tys. osób (7,8% ogółu pracujących). Liczba tych osób obniżyła się w porównaniu z IV kwartałem 2008 r. (o 0,7%) i z III kwartałem 2009 r. (o 12,7%). Kobiety stanowiły 67,9% tej populacji. Ponad 81% osób pracujących w niepełnym wymiarze czasu pracy to mieszkańcy miast.

Biorąc pod uwagę status zatrudnienia najliczniejszą grupę wśród pracujących stanowili pracownicy najemni (87,4%). W dalszej kolejności byli pracodawcy i pracujący na własny rachunek (12,1%). Najmniej liczną zbiorowość tworzyli pomagający członkowie rodzin (0,5%).

Tabl. 4. **Pracujący według sektorów własności i statusu zatrudnienia**

WYSZCZEGÓLNIENIE	IV kwartał 2008	2009			
		III kwartał	IV kwartał		
	w tysiącach			IV kwartał 2008 = 100	III kwartał 2009 = 100
O G Ó Ł E M	**1801**	**1878**	**1752**	**97,3**	**93,3**
w tym sektor prywatny	1193	1254	1169	98,0	93,2
Pracownicy najemni	1567	1664	1531	97,7	92,0
Pracodawcy i pracujący na własny rachunek	218	197	212	97,2	107,6
Pomagający członkowie rodzin	16	17	9	56,3	52,9

Od I kwartału 2008 r. dane o miejscu pracy osób pracujących (oraz o ostatnim miejscu pracy osób bezrobotnych) prezentowane są w układzie PKD 2007 i w związku z tym dane według rodzajów działalności nie są w pełni porównywalne z wynikami z poprzednich lat.

W IV kwartale 2009 r. w województwie śląskim najwięcej osób pracowało w sektorze usługowym (ponad 59% ogółu), w tym w szczególności w sekcjach: handel; naprawa pojazdów samochodowych (303 tys.), edukacja (143 tys.), opieka zdrowotna i pomoc społeczna (117 tys.). Znaczny udział pracujących odnotowano w sektorze przemysłowym (ponad 30%), w tym zwłaszcza w: przetwórstwie przemysłowym (21,1%), budownictwie (7,8%), górnictwie i wydobywaniu (6,6%). Najmniej pracowało w sektorze rolniczym (2,1% ogółu).

Mężczyźni stanowili większość wśród pracujących m.in. w sekcjach: górnictwo i wydobywanie (93,1%), budownictwo (89,7%), dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (86,4%). Kobiety natomiast dominowały wśród pracujących m.in. w sekcjach: opieka zdrowotna i pomoc społeczna (84,6%), edukacja (81,8%), działalność finansowa i ubezpieczeniowa (76,9%).

Pracujący według wybranych sekcji PKD w IV kwartale 2009 r.

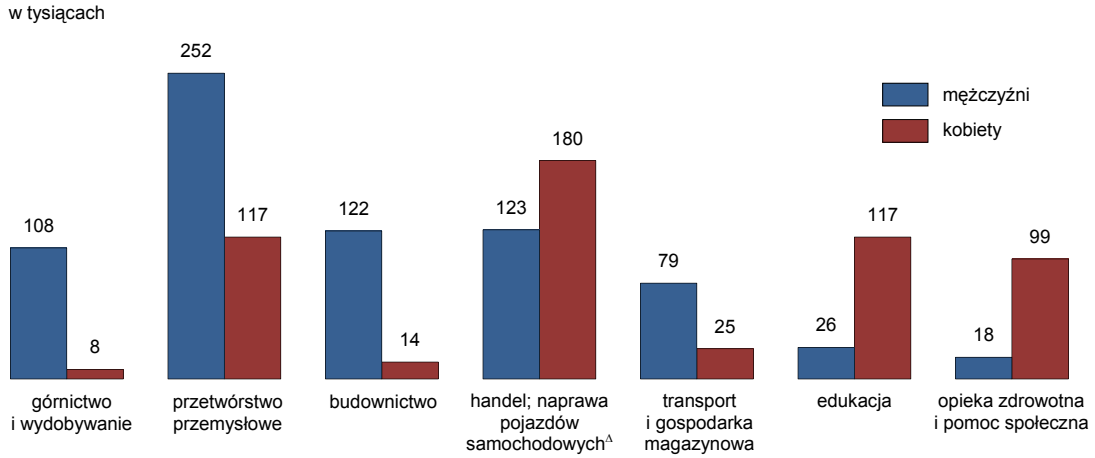

Najliczniejszymi grupami zawodowymi pracujących byli: robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (19,3% ogółu), specjaliści (18,7%), pracownicy usług osobistych i sprzedawcy (13,1%), technicy i inny średni personel (12,7%) oraz operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń (11,0%). Najmniej liczną grupę zawodową tworzyli rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy (2,1%).

Tabl. 5. **Pracujący według grup zawodów**

WYSZCZEGÓLNIENIE	IV kwartał 2008	2009			
		III kwartał	IV kwartał		
	w tysiącach			IV kwartał 2008 = 100	III kwartał 2009 = 100
O G Ó Ł E M	**1801**	**1878**	**1752**	**97,3**	**93,3**
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	131	129	122	93,1	94,6
Specjaliści	301	343	328	109,0	95,6
Technicy i inny średni personel	223	206	222	99,6	107,8
Pracownicy biurowi	144	132	149	103,5	112,9
Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	258	248	229	88,8	92,3
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	34	51	36	105,9	70,6
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	373	425	338	90,6	79,5
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	214	200	193	90,2	96,5
Pracownicy przy pracach prostych	121	142	132	109,1	93,0

Kobiety przeważały wśród takich grup zawodowych jak: pracownicy biurowi (69,5%), pracownicy usług osobistych i sprzedawcy (68,6%), specjaliści (63,5%), technicy i inny średni personel (59,2%), pracownicy przy pracach prostych (58,8%). W pozostałych grupach zawodowych większość stanowili mężczyźni, tj. robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (89,8%), operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń (82,0%), rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy (66,0%), przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy (62,8%).

W IV kwartale 2009 r. pracę dodatkową wykonywało 79 tys. pracujących (4,5% ogółu), tj. więcej niż przed rokiem (o 33,9%) i więcej niż w poprzednim kwartale (o 17,9%). W więcej niż jednym miejscu pracy pracowały najczęściej osoby z wykształceniem wyższym (8,6% pracujących w danej grupie) oraz osoby w wieku 45-54 lata (6,2%).

Liczba osób poszukujących innej pracy niż obecnie wykonywana wyniosła 54 tys. i była niższa niż rok temu (o 1,8%) i w poprzednim kwartale (o 25,0%). Główną przyczyną poszukiwania pracy była chęć polepszenia warunków finansowych, którą zadeklarowała 61,1% osób poszukujących innej pracy. Chęć zmiany pracy deklarowały najczęściej osoby w wieku 25-34 lata (46,3% ogółu poszukujących nowej pracy) i osoby z wykształceniem wyższym oraz policealnym i średnim zawodowym (po 33,3%).

W strukturze gospodarstw domowych z osobami pracującymi (bez bezrobotnych) 51,5% stanowiły gospodarstwa z jedną osobą pracującą, 41,0% z dwoma osobami pracującymi oraz 6,2% z trzema osobami pracującymi. Najmniej było gospodarstw, w których pracowało 4 i więcej osób (1,3%).

BEZROBOTNI

Zbiorowość bezrobotnych w IV kwartale 2009 r. liczyła 135 tys. osób. Nastąpił wzrost ogólnej liczby bezrobotnych w porównaniu z analogicznym okresem 2008 r. (o 3,1%), natomiast spadek w stosunku do III kwartału 2009 r. (o 5,6%).

Tabl. 6. **Bezrobotni według płci i miejsca zamieszkania**

WYSZCZEGÓLNIENIE	IV kwartał 2008	2009			
		III kwartał	IV kwartał		
	w tysiącach			IV kwartał 2008 = 100	III kwartał 2009 = 100
O G Ó Ł E M	**131**	**143**	**135**	**103,1**	**94,4**
mężczyźni	62	68	71	114,5	104,4
kobiety	69	75	64	92,8	85,3
Miasta	106	120	117	110,4	97,5
Wieś	25	23	18	72,0	78,3

Stopa bezrobocia, mierzona udziałem bezrobotnych w ogólnej liczbie aktywnych zawodowo wyniosła 7,2%. Była ona wyższa dla populacji kobiet niż mężczyzn i wyższa dla mieszkańców miast niż wsi.

Tabl. 7. **Stopa bezrobocia**

WYSZCZEGÓLNIENIE	IV kwartał 2008	2009			
		III kwartał	IV kwartał		
	w %			+ / - w porównaniu z	
				IV kwartałem 2008	III kwartałem 2009
O G Ó Ł E M	**6,8**	**7,1**	**7,2**	**+0,4**	**+0,1**
mężczyźni	5,9	6,1	7,0	+1,1	+0,9
kobiety	7,8	8,2	7,3	-0,5	-0,9
Miasta	6,9	7,4	7,6	+0,7	+0,2
Wieś	6,2	5,9	5,2	-1,0	-0,7

W IV kwartale 2009 r. bezrobocie dotyczyło w największym stopniu ludzi młodych. Stopa bezrobocia dla osób w wieku 15-24 lata wyniosła 18,0% i była prawie 2,5-krotnie wyższa niż dla całej populacji. Najniższa stopa bezrobocia wystąpiła wśród osób w wieku 35-44 lata (4,1%).

Struktura bezrobotnych według wieku

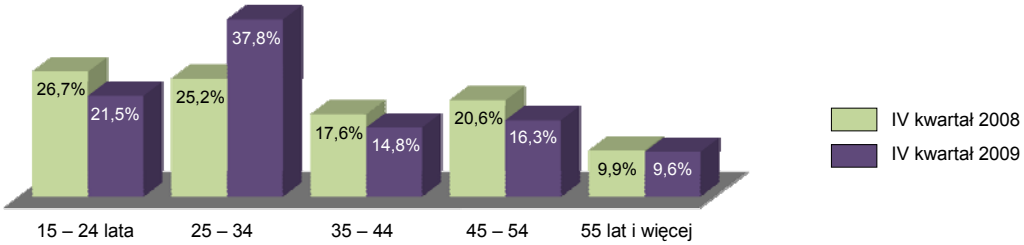

Bezrobociem najbardziej zagrożone były osoby o niskim poziomie wykształcenia. Najwyższą stopę bezrobocia odnotowano dla grupy osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym (17,3%). Wśród kobiet o tym poziomie wykształcenia wyniosła ona 12,5%, a wśród mężczyzn 20,0%. Najniższą stopę bezrobocia zanotowano wśród osób legitymujących się wykształceniem wyższym (4,3%).

Tabl. 8. **Stopa bezrobocia według poziomu wykształcenia**

WYSZCZEGÓLNIENIE	IV kwartał 2008	2009			
		III kwartał	IV kwartał		
	w %			+ / - w porównaniu z	
				IV kwartałem 2008	III kwartałem 2009
O G Ó Ł E M	**6,8**	**7,1**	**7,2**	**+0,4**	**+0,1**
Wyższe	2,7	4,2	4,3	+1,6	+0,1
Policealne i średnie zawodowe	6,9	8,1	7,4	+0,5	-0,7
Średnie ogólnokształcące....	10,0	7,9	6,5	-3,5	-1,4
Zasadnicze zawodowe	7,5	6,2	8,0	+0,5	+1,8
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe.....	15,8	17,3	17,3	+1,5	0

Wśród osób bezrobotnych według poziomu wykształcenia dominowały osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (34,8%). Osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym stanowiły – 31,1%, wyższym – 15,6%, gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym – 9,6%. Najmniej liczną grupę tworzyły osoby z wykształceniem ogólnokształcącym (8,1%).

Bezrobotni według poziomu wykształcenia w IV kwartale 2009 r.

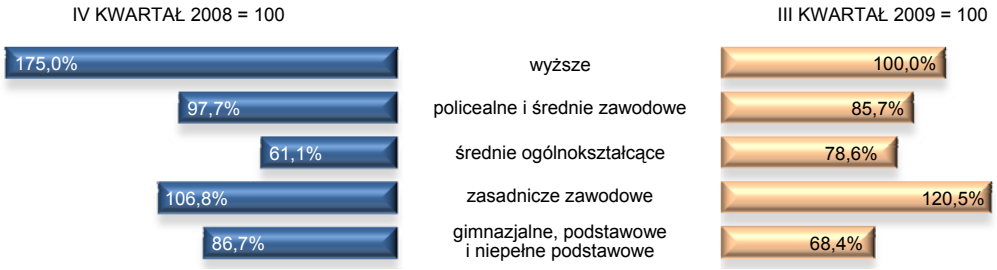

W IV kwartale 2009 r. głównie bezrobotni poszukiwali pracy poprzez:

- krewnych i znajomych (77,0%),
- powiatowe urzędy pracy (61,5%),
- bezpośredni kontakt z zakładem pracy (50,4%),
- zamieszczenie lub odpowiedź na ogłoszenia (47,4%).

Należy tutaj zaznaczyć, że jedna osoba mogła podać kilka sposobów poszukiwania pracy.

Przeciętny czas poszukiwania pracy przez osoby bezrobotne w IV kwartale 2009 r. wyniósł ponad 13 miesięcy i był on krótszy dla mężczyzn niż dla kobiet (ponad 11 miesięcy wobec ponad 15 miesięcy) oraz krótszy dla mieszkańców miast niż wsi (ponad 12 miesięcy wobec 19 miesięcy).

W IV kwartale 2009 r. liczba bezrobotnych poszukujących pracy przez okres dłuższy niż 1 rok wyniosła 37 tys. Udział tej grupy w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 27,4%. Zjawisko długotrwałego poszukiwania pracy w większym stopniu dotyczyło mieszkańców wsi (33,3%) niż mieszkańców miast (26,5%). Dla populacji mężczyzn udział osób długotrwale bezrobotnych wyniósł 29,6%, a dla populacji kobiet ukształtował się na poziomie 25,0%.

Liczba bezrobotnych dotychczas niepracujących wyniosła 29 tys. osób (21,5% ogółu) i obniżyła się w skali roku, jak i w porównaniu z III kwartałem 2009 r. (po 6,5%). Blisko 52% bezrobotnych dotychczas niepracujących stanowili mężczyźni.

W IV kwartale 2009 r. bezrobotni absolwenci liczyli 16 tys. i stanowili 11,9% ogółu bezrobotnych. Ich liczba była wyższa zarówno w relacji do analogicznego okresu 2008 r., jak i III kwartału 2009 r. (odpowiednio o: 14,3% i 6,7%). Bezrobotni absolwenci poszukiwali pracy głównie poprzez krewnych i znajomych (93,8%), powiatowy urząd pracy (68,8%).

Należy tutaj zaznaczyć, że 1 osoba mogła podać kilka sposobów poszukiwania pracy.

W IV kwartale 2009 r. bezrobotni, którzy poprzednio pracowali liczyli 106 tys. osób i stanowili 78,5% ogółu bezrobotnych (przed rokiem – 76,3%). Ich liczba zwiększyła się w porównaniu z analogicznym okresem 2008 r. (o 6,0%), ale obniżyła w relacji do III kwartału 2009 r. (o 5,4%).

Bezrobotni uprzednio pracujący[a] według kategorii bezrobotnych

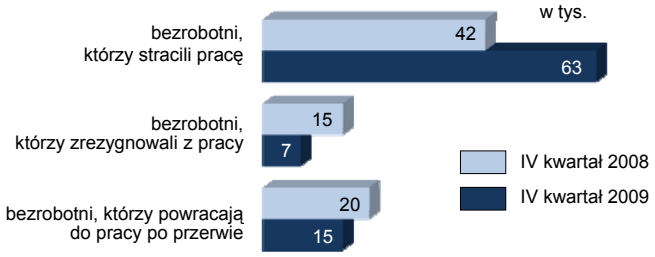

a Bez osób, które mają przerwę w pracy 8 lat i dłużej.

Populacja bezrobotnych, dla których przerwa w pracy wynosiła mniej niż 8 lat (uprzednio pracujących) liczyła 85 tys. osób, tj. więcej niż przed rokiem o 10,4%, ale mniej o 11,5% niż w III kwartale 2009 r. Zbiorowość ta w miastach liczyła 76 tys., a na wsi 9 tys. Liczba bezrobotnych uprzednio pracujących kobiet wyniosła 38 tys., a mężczyzn 47 tys.

Biorąc pod uwagę status zatrudnienia bezrobotnych uprzednio pracujących, najwięcej osób pracowało jako pracownik najemny – 81 tys. (w tym w sektorze publicznym – 13 tys.). Pozostali to pracujący na własny rachunek i pomagający członkowie rodzin. Głównymi przyczynami zaprzestania pracy przez osoby uprzednio pracujące były: likwidacja zakładu pracy lub stanowiska oraz zakończenie pracy na czas określony, dorywczej, sezonowej. Najwięcej bezrobotnych wcześniej pracowało w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe (28,2%), handel; naprawa pojazdów samochodowych (27,1%) oraz budownictwo (15,3%). Przeciętny czas poszukiwania pracy przez osobę uprzednio pracującą wyniósł ponad 10 miesięcy. Dłużej poszukiwali pracy mężczyźni (ponad 10 miesięcy) niż kobiety (prawie 10 miesięcy).

Wśród gospodarstw domowych z osobami bezrobotnymi przeważały gospodarstwa z jedną osobą bezrobotną (95,1%). Gospodarstwa z dwoma i więcej osobami bezrobotnymi stanowiły 4,9%. Podobnymi relacjami charakteryzowały się gospodarstwa domowe w miastach i na wsi.

BIERNI ZAWODOWO

W IV kwartale 2009 r. zbiorowość biernych zawodowo liczyła 1708 tys. osób i stanowiła 47,5% ogółu ludności w wieku 15 lat i więcej. Liczba osób biernych zawodowo w porównaniu z analogicznym okresem 2008 r. i w stosunku do III kwartału 2009 r. zmniejszyła się odpowiednio o: 3,8% i 7,0%. Wśród biernych zawodowo większość stanowiły kobiety (60,0%), a ich liczba w skali roku zmniejszyła się o 4,1%.

Tabl.9. **Bierni zawodowo według płci i miejsca zamieszkania**

WYSZCZEGÓLNIENIE	IV kwartał 2008	2009			
		III kwartał	IV kwartał		
	w tysiącach			IV kwartał 2008 = 100	III kwartał 2009 = 100
O G Ó Ł E M	**1776**	**1837**	**1708**	**96,2**	**93,0**
mężczyźni	708	706	684	96,6	96,9
kobiety	1068	1132	1024	95,9	90,5
Miasta	1336	1467	1334	99,9	90,9
Wieś.....	440	371	374	85,0	100,8

W IV kwartale 2009 r. na 1000 osób pracujących przypadało 975 osób biernych zawodowo w wieku 15 lat i więcej. W porównaniu z analogicznym okresem 2008 r. wystąpił spadek tego wskaźnika o 11 osób. Obciążenie pracujących mężczyzn i kobiet osobami biernymi zawodowo różniło się w sposób istotny. Dla populacji kobiet wskaźnik ten był wyższy niż dla mężczyzn (o 545 osób).

Mniejsze obciążenie ludności pracującej biernymi zawodowo wystąpiło w miastach (937) niż na wsi (1140).

Bierni zawodowo na 1000 pracujących

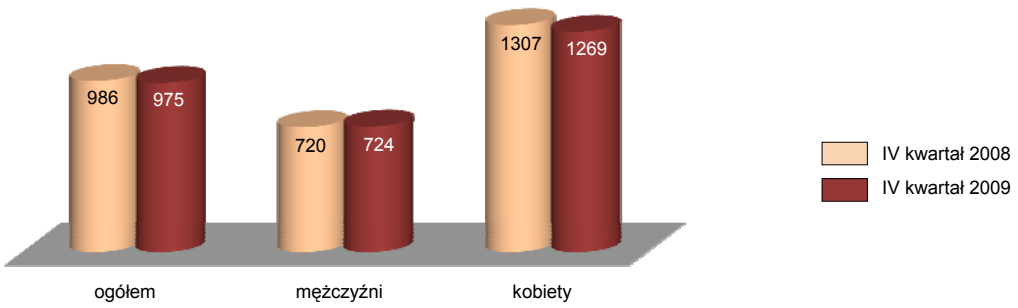

Prawie połowę (49,6%) biernych zawodowo stanowiły osoby w wieku produkcyjnym (848 tys.). Liczba ta zmniejszyła się w porównaniu z analogicznym okresem 2008 r., i w relacji do III kwartału 2009 r. odpowiednio o: 10,0% i 13,3%. Najmniej liczną grupą były w dalszym ciągu osoby w wieku przedprodukcyjnym 129 tys. (7,6%).

Wśród biernych zawodowo dominowały osoby z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym (33,2%) oraz zasadniczym zawodowym (27,7%). Osoby legitymujące się wykształceniem policealnym i średnim zawodowym stanowiły 19,0%. Najmniejszą grupę tworzyły osoby z wykształceniem wyższym (7,8%).

Tabl. 10. **Bierni zawodowo według poziomu wykształcenia**

WYSZCZEGÓLNIENIE	IV kwartał 2008	2009			
		III kwartał	IV kwartał		
	w tysiącach			IV kwartał 2008 = 100	III kwartał 2009 = 100
O G Ó Ł E M	**1776**	**1837**	**1708**	**96,2**	**93,0**
Wyższe	97	126	133	137,1	105,6
Policealne i średnie zawodowe	324	340	325	100,3	95,6
Średnie ogólnokształcące	201	224	211	105,0	94,2
Zasadnicze zawodowe	485	482	473	97,5	98,1
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe	670	665	567	84,6	85,3

Populacja ludności biernej zawodowo nieposzukującej pracy liczyła 1702 tys. (99,6% ogółu) i obniżyła się w ujęciu rocznym oraz w stosunku do III kwartału 2009 r. (odpowiednio o: 3,7% i 6,9%).

Najczęstszymi przyczynami bierności były:

- emerytura (48,7% nieposzukujących pracy),
- nauka, uzupełnianie kwalifikacji (20,0%),
- obowiązki rodzinne związane z prowadzeniem domu (12,6%),
- choroba, niesprawność (12,1%).

Bierni zawodowo nieposzukujący pracy według wybranych przyczyn bierności oraz płci w IV kwartale 2009 r.

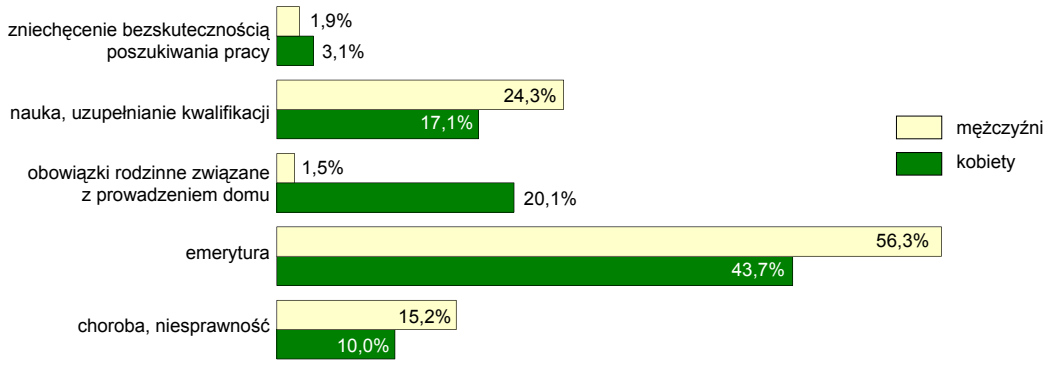

Spośród ogólnej liczby biernych zawodowo 1278 tys. uprzednio pracowało, tj. 74,8%. Liczba ich wzrosła w skali roku (o 0,1%), natomiast obniżyła się na przestrzeni kwartału (o 4,3%). Głównymi przyczynami zaprzestania pracy były: emerytura, renta (70,6% uprzednio pracujących), likwidacja zakładu pracy lub stanowiska pracy (6,0%) oraz inne powody osobiste lub rodzinne (4,6%).

PODSUMOWANIE

W porównaniu z IV kwartałem 2008 r. odnotowano:

– obniżenie zbiorowości osób aktywnych zawodowo oraz spadek liczby pracujących,

– obniżenie wskaźnika zatrudnienia wśród mężczyzn, natomiast wzrost wśród kobiet,

– wzrost wskaźnika zatrudnienia na wsi,

– spadek liczby osób niepracujących na 1000 osób pracujących,

– zmniejszenie obciążenia pracujących osobami biernymi zawodowo (wskaźnik liczony dla osób w wieku 15 lat i więcej),

– zmniejszenie liczby osób pracujących poszukujących innej pracy niż dotychczasowa; nadal dla większości osób, powodem zmiany pracy pozostawała chęć poprawy warunków finansowych,

– wzrost stopy bezrobocia,

– wzrost liczby bezrobotnych,

– wzrost liczby bezrobotnych absolwentów,

– zwiększenie liczby osób bezrobotnych niezależnie od miejsca zamieszkania,

– obniżenie liczby osób biernych zawodowo i wzrost liczby osób zniechęconych bezskutecznością poszukiwania pracy,

– zwiększenie udziału osób biernych zawodowo dla których przyczyną bierności była emerytura.

W porównaniu z III kwartałem 2009 r. odnotowano spadek zbiorowości osób aktywnych zawodowo, na co wpłynął spadek liczby pracujących. Obniżyła się populacja biernych zawodowo.